

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 10. in 25. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Gospodarstvo.

Dajte Dolenjcem vsaj eno planino!

Daj otroku, ki je vedno zaprt v hiši, pečenke ali česar hočeš, vendar bo ostal bled in mehkužen. Pusti mlado govejo živino dannadan privezano v hlevu in pokladaj ji močna krmila ali kar hočeš, ne bo ti vspevala kakor treba. Mladost rabi za razvoj solnca in prostosti.

Zadnje čase se marsikaj namerava in stori za povzdigo živinoreje. Zdi se pa, da bi se pri nas marsikaj izpremenilo, ako bi imeli planino oziroma gorski pašnik, kamor bi čez leto pošiljali mlado žival — četudi proti primernim prispevkom. Koliko namreč požre mladina, ako jo imaš čez leto v hlevu in kako pogosto manjka po zimi tiste krme, katero si pokladal poleti.

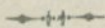
Ne samo kmet tudi dolenjski meščan bi rad stopil na planino. Koliko je pri nas ljudi, kmečkih in gosposkih, ki poznajo planino samo iz pesmi ali spisov.

Akoravno je prvi poizkus za napravo dolenjske planine padel v vodo — vendar naj ravno sedaj, ko nam pozeba po vinogradih namiguje, da kaže poprijeti se panog za stalne prihodke in ko država in dežela bolje razumeva potrebo povzdige naše živinoreje, naši poslanci zakličejo:

Dajte tudi Dolenjcem vsaj eno planino za vzorec! Žival tudi doli ob Krki potrebuje solnca in prostosti, kmet pa novega veselja do živine!

Poslanci, stopite k deželni in državni upravi in recite: Dajte vendar tudi Dolenjcem nekaj, da se bo poznalo! Res potrebujemo cest in železnic, bolj pa še lepe in zdrave živine. Nikar ne drobite Dolenjcem samo drobtin, zagrabite enkrat par polnih perglišč, da dobimo za enkrat vsaj en „Robež“ za telice!

A. V.

Naše poljedelstvo.

Za naše poljedelstvo je zelo merodajna strniščna setev. Pri nas jemljemo namreč povsod po dva sadeža na leto, najprej žito potem pa še ajdo, repo ali kako drugo hitro rastočo krmsko rastlino. To je za naše razmere velikega pomena, ker si na ta način pridelke podvojimo. Naše posestvo je majhno, ima malo zemlje in zato je prisiljeno zemljo bolj izkoriščati! Strniščna setev prihaja na dobro pa tudi naši prasičjireji, ker nam daje v strniščni repi in strniškem korenju važna krmila za prasiče. V takih razmerah ima žito vse večji pomen kakor pa v krajih, kjer se dobi od žita samo po en pridelek na leto, ki še sam ni vselej dosti varen, kakor vidimo n. pr. po planinskih krajih. In ta pomen bo ohranilo žito po naših krajih tudi zanaprej, zlasti če bodo cene tako visoke kakor so sedaj.

Za naše poljedelstvo je merodajno tudi pridelovanje detelje. Pri nas imamo v obče malo travnikov in smo

prisiljeni pridelovati potrebno krmo na njivah. V tem pogledu sta nemška in domača detelja izvrstni krmski rastlini za naše kraje, ker nam dajeta bogatejše košnje in boljšo krmo kakor naši travniki. Pa tudi rudeča detelja je važna. Ona daje sicer samo po eno košnjo, ali z njo izkoristimo sicer prazno ajdišče od jeseni do spomladi, do setve male turšice ali prosa. Spričo važnosti, ki jo imajo deteljne rastline za naše kraje, moramo za deteljo obrniti prostora kolikor se da. Najmanj šesti del vseh njiv bi moral biti obdelan z domačo deteljo in z lucerno.

Pa tudi sicer je pridelovati več krme na njivah, da spravimo naše poljedelstvo v pravo razmerje z živinorejo in v pravo ravnotežje s potrebnim gnojem. Resnica je, in to moramo poudarjati, da se po nekaterih naših krajih vzlic temu, da manjka travnikov, prideluje premalo krme in seje preveč žita. V takih krajih je potem premalo krme, premalo ali preslabo rejena živina, premalo gnoja, premalo rodovitosti pri zemlji in premalo pridelka. To se mora obrniti! Po takih krajih naj se prideluje več detelje in če to ni mogoče, pa več drugih krmskih rastlin. Za prasičjorejo n. pr. je priporočati, da sejemo več pese. Res nam daje pesa samo po en pridelek na leto, ali pomisliti je, da nam daje po drugi strani bolj varne, vdrugič pa dosti bogatejše pridelke kakor repa. Pesi na dobro je tudi to šteti, da je bolj tečna kakor repa. Ker je prasičjareja za naše kraje posebno važna in obeta tudi zanaprej več dobička kakor druge panoge, je prav, če skrbimo z obilnejšim pridelovanjem prasičje klaje, da se ta vejica našega kmetijstva kolikor mogoče povzdigne in razširi.

Največ bomo pri našem poljedelstvu dosegli z dobrim gnojenjem, kajti bolj kakor s spremembo dosedanjega pridelovanja se da vplivati s primernim gnojenjem in izboljšavanjem zemljine rodovitosti na visokost in vrednost naših pridelkov.

—r—

Trgovina in obrt.

Cena pšenice.

Razmere v cenah žita so se v zadnjem času močno izpremenile. Vse je postalo dražje. To občutijo vsi, prav posebno pa delavski stanoviti. Letos sta v ceni močno poskočila ječmen in turšica. Cena pri pšenici se pa tudi trdno drži. Vzrok je iskati v tem, ker se porabi čim dalje več kruha. Pred dobrimi 30. leti je bila pšenica v ceni silno padla vsled vpeľjavanja ameriške pšenice. Takrat so se odprle s hitro gradnjo ameriških železnic neizmerne žitnice onkraj morja. Ameriška pšenica je preplavljala naše evropske žitne trge in je hotela udušiti naš domač pridelek. Ubrani smo se tega, ker je država naložila na vnanjo pšenico tako imenovano varstveno carino. Danes je pa položaj ves drugačen. Danes ni več neizčrpnih zakladov v Ameriki, danes primanjkuje pšenice na svetovnem trgu. Vzlic dobrim letinam zadnjih 3 let jo moramo tudi pri nas v Avstriji vpeľjavati, tako raste njena poraba. Zaraditega se je začelo na to misliti, da se z obnovo

trgovinskih pogodb l. 1917 odpravi dosedanja varstvena carina in da se pomaga delavskim slojem na ta način do cenejšega kruha.

Cena pri živini je bila v zadnjem času za 100 kg žive teže po naših glavnih tržnih krajih sledeča: V Novem mestu za rejene voli 96 K, za delavne voli od 76 do 86 K; v Črnomlju za rejene voli 90 K, za delavne 70 K; v Krškem za rejene voli 93 K, za delavne 86 do 89 K; v Kočevju za polrejene 86 K, za delavne 76 K; v Litiji za rejene 97 K, za delavne 74 do 81 K in v Ljubljani za polrejene 87 K in za delavne 79 do 83 K.

Živinska kupčija je bila na zadnjem Jurjevem semnju v Novem mestu bolj slaba. Prignalo se je dosti živine, kupcev je pa manjkalo. Tudi cena je bila nižja kakor lansko leto ob tem času. — Pri prasutih je cena tudi nekoliko padla. Praseta, ki so se zadnjič prodala par za 48 K, so se dobila za 36 do 40 K. Trdno in dobro se pa drži cena rejnih prasičev in sploh večjih prasičev. Ti so se oddajali po 1 K 12 h do 1 K 20 h za 1 kg žive teže. Pri teh cenah bo tudi pri nas delati na to, da se povzdigne reja peršutnikov in da se skušajo postaviti na prodaj mlajši prasiči, že v starosti 7 mesecev in naprej. Čim hitreje bo prireja, čim hitreje bodo šli prasiči v denar, toliko bolje in to je pri prasičih lahko mogoče. Tudi po drugih deželah delajo tako.

Cena žitu je visoka in se trdno drži vzlic temu, da se kaže dobra letina. Na novomeški trg se je prineslo nekaj več pšenice na prodaj kakor običajno. Mernik se je prodajal po 5 K 60 h do 5 K 80 h, kar bi znašalo za hektoliter 18 do 19 K in za 100 kg 23 do 24 K.

Cena jajc je primeroma bolj nizka in znaša po 5 h za jajce ali 40 h za 8 jajc.

Politični pregled.

Državni zbor se je snidel 18. aprila. Takoj v prvi seji je vložil „hrvatsko-slovenski klub“ interpelacijo radi dogodkov na Hrvatskem. Dr. Šusteršič se je pokazal mojstra tako v besedilu kakor v taktiki. Pridobil je za to velikopotezno akcijo v prilog avstrijskega jugoslovanstva vse velike stranke avstrijske zbornice — in celo vlado je potegnil za seboj, da se je ministrski predsednik grof Stürgkh postavil na isto stališče ter imenom vlade še v isti seji izjavil, da smatra sedanji položaj na Hrvatskem kot opasen za vso državo ter hoče vplivati, da se to protipostavno stanje čem prej odpravi. Drugi dan je bila razprava o odgovoru ministrskega predsednika. Čehi, Poljaki, kršč. socijalci, Rusini, nemški nacionalci so po svojih načelnikih izrazili svoje simpatije hrvatskemu narodu in da se mora odstraniti nasilstvo mažarsko. — Slovenski poslanci so nujno predlagali pomoč radi škode po vinogradih na Dolenjskem, Štajerskem, Primorskem.

Ogrska vlada je odstopila. Khuen je sprevidel, da se ne more izmotati iz zagate, v katero je zabredel radi brambene postave. Cesar je odpoved sprejel ter imenoval Lukacza za ministrskega predsednika, ki te dni sestavi novo ministrstvo.

Hrvatska se bo vsled dogodkov v avstrijski zbornici in vsled spremembe ogrske vlade kmalo oddahnila. Komisar pl. Cuvaj bo moral oditi, najbrž ko bo imenovano novo ogrsko ministrstvo, ki bo cesarju predlagalo takoj novega bana. Žal da so hrvatski delegati v ogrski zbornici pod vodstvom grofa Pejačevića prepustljivi Mažarom. Drugi narodi se za Hrvate boré, njih poslanci pa v Budapešti vladi ližejo peté.

Irska je dosegla po stoletni borbi samoupravo ali „Home-rule-bill“. Angleška zbornica je ta zakon sprejela z veliko večino. Za mnogojezično Avstrijo je to migljež za federalizem.

V turško-laški vojski je znamenit napad italijanskega brodivja na Dardanele, ki so morski prehod do Carigrada. Iz tega lahko nastanejo težkoče med evropskimi velevladstvi. Lahki bombardirajo tudi razne otoke.

Novovoljena turška zbornica se je sešla; mladoturki imajo veliko večino.

Maroko je vsled pogodbe s Francosko prišel ob samostojnost. Maročani so silno nezadovoljni s sultanom, ki se je vdal Francozom.

Zabavi in pouku.

Dogodki barona Frik-Fraka.

„Pritresel sem se“, tako pripoveduje baron Frik-Frak, „srečno s svobodnosolnčnim omnibusom do prve postaje. Vesel, da se je kosti in mozeg pretresujoči voz ustavil, skočim hitro

dol, a ker sem premalo pazil, bil sem skoro do kolen v blatu. Hotel sem že prav po mažarsko zakleti, ko se spomnim, da mora že tako biti pod svobodnim solncem, kamor sem, Bog bodi zahvaljen, srečno ušel iz temne, srednjeveške ječe črnega klerikalizma. Zato pa le malo pogodrnjam in grem v bližnji hotel, da se očistim in očedim, okrepčam in odpočijem; zakaj važen posel me je pripeljal pod svobodno solnce. Želeč in hrepeneč po napredku sem si hotel ogledati vse naprave pod svobodnim solncem se nahajajoče vlade in zato sem sklenil, dalj časa ostati v tem mestu.

Da sem prespal prvo noč pod svobodnim solncem prav dobro, si lahko vsakdo misli, kdor se je le enkrat peljal po dolenski železnici. Okolu polnoči me zbudi petje nočnih tic, ki se jim pravi krokarji. Napev njihove pesmi se mi je zdel znan, le besede so bile malo tuje; zapomnil sem si od vse pesmi samo sledečo kitico:

„In ko se On enkrat iz spanja zbudi,

„Novice“ zagleda, se jim nasmeji.

V roke jih vzame, advokatu jih da,

Advokat ga za rokce k sodniku pelja:

O jej, o jej, kaj bo pa zdej?

O jej, o jej, kaj bo pa zdej?“

Refren te kitice, ki se je ponavljal za vsako kitico, mi dolgo ni dal zaspati, a ko me slednjič vendar objame sen, vidim v sanjah strašno pošast, ki drži v levici „Dolenske Novice“, z desnico pa sega v mesto kakor kak polip in ima na vsakem prstu po 50 črnih meščanov ter jim preti z vislicami na Florjanskem trgu.

Ko se zjutraj okolu 10. ure prebudim in se vržem v klak in frak, povem še prej hotelirju svoje sanje — pripomnim, da sicer na sanje veliko ne dam, a te prve sanje pod svobodnim solncem so me vendar precej vznemirile — povem mu tudi, kaj sem slišal po noči, a reče mi, da to ni nič hudega, da pod svobodnim solncem itak vse le sanja, pije in poje.

Nekoliko pomirjen se podam nato najprej na občinski urad, da se zglašim, sicer bi imel lahko še kake sitnosti. Ker mi doslej še ni bilo dano dihati v svobodi, bil sem skoro omamljen, ko sem stopil vun na svobodno ulico in svoboden trg. Vprašam prvega dečka, ki ga srečam, po magistratu. Navihano kot dijaki sploh mi odgovori:

„O le pojdite tu po tej ljubljanski cesti naravnost naprej in prišli boste na trg, kjer boste zagledali krasno stavbo v „neoslovanskem“ slogu zidano. Videli boste tudi, kako se kmetje in kmetice pokrižavajo, ko stopajo mimo te hiše. V to poslopje pojdite po stopnjicah v drugo nadstropje, tam se Vam bo že povedalo, kaj Vam je storiti.“

Ubogam dijaka in ko pridem na trg, zagledam res krasno stavbo v neoslovanskem slogu z velikim stolpom. Opazim tudi neko kmetico, ki se je prav pobožno pokrižala, in takoj jo vprašam, zakaj to dela.

„Saj je to nova cerkev, ali ne? In pred cerkvijo, so me naučili še naš ranjki gospod Anton, Bog jim daj dobro, se moramo pokrižati.“

„To je že res“, ji odgovorim jaz, „a to ni cerkev, če ima tudi stolp, ampak to je le pisarna županova.“

„A tako?“, se začudi ženica, „pri nas ima pa samo cerkev stolp, župan ima pa svojo pisarno kar doma v hišterni.“

Nato grem, kakor mi je svetoval dijak. Ko pridem vrh stopnic, stopi ravno z leve strani nek mlad gospod napravljen po najmodernejšem šivu. Misleč, da je to sam gospod župan, se hitro odkrijem in predstavim:

„Baron Frik-Frak, do sedaj jetnik klerikalnega zmaja. Imam čast govoriti mogoče z gospodom županom?“

„To še nismo“, odgovori mladi gospod, „a naša beseda tu prav toliko velja kot županova in če gospoda župana ni doma, smo mi tu. Sicer pa denar štejemo.“

„Prinesel sem svoje dokumente in se mislim za nekaj časa nastaniti tu v mestu. Rad bi si ugledal naprave pod svobodnim solncem, v prvi vrsti šole, ker teh doslej v deželi klerikalnega zmaja nisem videl.“

Kakor bi gad pičil mladega gospoda skoči proti meni in mi zapreti:

„Takoj pošljem po stražnika, da Vas odpelje v zapor, ako še enkrat čujem iz Vaših ust besedo svobodno solnce. Naš gospod župan dajo vsakega zapreti, kdor le zine to besedo, in če ne bi bili Vi tujec, bi že bili sedaj v ječi. In šole, te bi radi videli? Kaj Vas pa brigajo naše šole? Deško imajo frančiškani, a ti morajo vun, vun iz mesta, tako smo sklenili mi in g. župan, prej ne mirujemo. Dekliška je pa na treh krajih raztresena, to moramo spra-

viti pod eno streho z deško vred. Boste že videli, kaj mi znamo v svobodnem mestu.“

„Kaj pa, zvedel sem, da imate novo gimnazijo. Ali se ne bi dalo staro gimnazijsko poslopje dobiti od erarja na kak način za nizko ceno ali mogoče še zastoj. Saj ima menda mesto itak že več tisočev dolga.“

„Molčite, kaj Vas pa briga naš dolg. Če smo znali narediti toliko dolga za druge stvari, ga bomo znali narediti tudi še za šolo toliko.“

„Ej, da sem moral dregniti v to sršenovo gnezdo. Toda sedaj moram pa h g. županu, zato z Bogom!“

„Na zdar!“ je odgovor, jaz pa se podam h gospodu županu.

(Dalje prihodnjič.)

Dopisi.

† Ivan Appe. Kandija. Enega najboljših sosedov je dne 19. aprila pobrala izmed naše srede neusmiljena smrt. Ivana Appeta ni več. Zibelka mu je tekla na visokem Gorenjskem v Begunjah blizu rojstne hiše sedanjega našega knezoškofa Jegliča, s katerim sta vkup obiskovala ljudsko šolo ter si bila mladinska prijatelja. Pri svojem očetju se je učil pečarstva, spopolnoval je svoj obrt še po drugih krajih, potoval v razna mesta, da je več pridobil za svoj poklic. Pri tvrdki Drelse v Ljubljani bil je kakih deset let pomočnik. S pokojnim bratom Valentinom je slednjič ustanovil l. 1891 v Kandiji lastno tvrdko za peči, ki je po svoji solidnosti kmalo zaslovela po vsem Dolenjskem. Appe je razvidel, da manjka v naših krajih delujočih mož, ki bi ljudstvo prav vodili ter ga varovali pred pogubnim uplivom liberalizma, čegar strupena sapa je od mesta pihala tudi po okolici. Zato je — dasi bolj rahlega zdravja — stopil na javno pozorišče ter sodeloval pri vseh društvih, ki so osnovana na podlagi katoliških in narodnih načel. Takoj se je oklenil kat. rokodelskega društva v Mestu ter bil v njegovem starešinstvu. Ko se je ustanovilo „kat. politično društvo za Dolenjsko“, izvoljen je bil v odbor, in ko se je pozneje preselovalo v „Kmečko Zvezo za novomeški okraj“, postal je njen načelnik. Velika občina Šmihel-Stopiče ga je izvolila za odbornika, katero častno mesto je zasedal 16 let. L. 1902 so ga izvolili za načelnika posojilnice v Kandiji. Da je bil na svojem mestu, se vidi iz ravnokar razposlanega poročila; kajti promet je l. 1902 izkazan s 579.547·07 K, a l. 1911 pa z 2.147.444·72 K. V tej desetletni dobi se je v dobrodelne namene razdelilo 27.297·84 K. Ko se je osnovala „Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“, prevzel je Appe njeno zastopstvo v naši okolici. Pred par leti se je ustanovila tudi narodnoobrambena podružnica „Slovenske Straže“, tudi tej je stopil Appe na čelo. — Globoko veren mož je prevzel tudi častno mesto cerkvenega ključarja podružnice sv. Ane na Grabnu. Ko so ga zadnja leta zmajraj bolj zapuščale moči, je videl, da vseh teh bremen več ne zmore, zato je odložil več odborništev in zadnje jesen tudi načelstvo kandijske posojilnice. Kot zaupnik se je vdeleževal skoro vseh prireditelj naše mogočne organizacije v Slovenski Ljudski Stranki, za katere razširjenje in utrjenje po naši okolici je neumorno deloval. Posebno ga je pred leti razveselilo, da ga je obiskal na njegovem novem domu sam g. knezoškof. — Appe je bil čist, odkrit značaj ter si ostal dosleden. To je pokazal tudi pri zadnji občinski volitvi meseca januarja, da se je že smrtnobolan peljal k občinski volitvi ter oddal svoje in svoje soproje glasove za S. L. S. — videč kako so nekateri zaslepljenci rovali zoper njo. — Ne čudimo se torej, da je bil Appetov pogreb veličasten. Dolga dolga vrsta je spremljala njegovo krsto na šmihelsko pokopališče. Meščanska godba je svirala žalostinke, pevski zbor pod vodstvom posojilniškega nadzornika Hladnika pa je ob hiši in jami zapel ginljivo slovo. Z zastavo je korakalo v sprevidu katol. društvo rokodelskih pomočnikov s predsednikom prof. dr. Ažmanom. Za krsto so korakali sorodniki, za njimi pa občinski odbor z županom Zurcem na čelu, posojilnični odbor s kanonikom Žlogarjem; Zadržno Zvezo iz Ljubljane sta zastopala gg. ravnatelja Traven in Bogomil Remec, trgovsko-obrtno zbornice svetnik Horvat itd. Poleg teh še mnogo odličnjakov iz mesta in Kandije. Ohranimo ranjkemu časten spomin z željo, da nam dobrotno nebo pošlje še več takih značajnih mož, ki bodo delovali na prepovedu naše mile Dolenjske.

Iz Adlešič, 2. aprila. Ker sem popisal v „Dol. Nov.“ prva 2 meseca let. leta, kako lepo in ugodno vreme smo imeli letošnjo zimo, naj sporočim še o marcu. Tudi ta je bil večinoma izredno lep in topel, včasih pa tudi kar vroč, kakor po letu. Bil je pa tudi precej moker, kar je še bolj pospeševalo vso rast. Posebno

lepo vreme smo imeli zadnjih 6 dni od 26. do 31. Vsled obilne toplote in mokrote je začelo sadno drevje prav rano cveteti. — Tako so cvetele že 12. t. j. na Gregorjevo, breskve in mirabele, 23. cibore in mudače, zelen je bil že tudi gaber. 25. so cvetele črešnje, zgodnje hruške, in 31. češplje. Tudi orehi so že precej razviti in lipa zelena. V drugi polovici meseca posadili so nekateri že krompir. — Naši pridni Amerikanci so se zopet letos oglasili z darovi za našo župno cerkev, kakor tudi prejšnja leta prav obilokrat. 24. febr. poslala sta naša župljana Mat. Vardijan in Mat. Žugelj iz Readinga, Pa, v Sev. Ameriki lep dar 120 K, katere sta nabrala med našimi župljani in drugimi Belokranjci, posebno še iz Podzemeljske župnije. — Od 23. avg. m. l. pa do 11. febr. let. leta smo imeli v naši župnji 10 mrličev in sicer, kar je posebno, vse ženskega spola. Da pa ne bo ženski spol v fari izumrl, zato smo imeli pa letos po novem letu med 10 porodi 9 deklic, pa samo enega dečka, pa še ta je Hrvat, ne Kranjec, ker je rojen v Marindolu.

Krško. Pri ponovljenih občinskih volitvah v Krškem je S. L. S. zmagala v vseh treh razredih. Dobila je 1866 glasov, liberalci pa 347. Liberalna komisija je postopala zelo enostransko, tudi krivično; tako je zavrgla naših 40 glasov, ker glasovnice niso imele občinskega pečata, dasi so imele pečat deželnega odbora. — Volitev župana in starešinstva bo 2. maja.

Domače in tuje novice.

Osebnost. Dr. Pavel Indra, t. č. v Idriji, je imenovan za okrožnega zdravnika v Kostanjevici.

Poroča. Dne 16. aprila sta bila v Šmihelu poročena g. gimn. profesor dr. Milan Šerko in gospica učiteljica A. Zurc, hči župana g. Zurca iz Kandije. Poročal je nevestin sorodnik stolni kanonik dr. Žitnik. Mladi par se je takoj odpejal na ženitovanjsko potovanje. Bilo srečno!

Posojilnica in hranilnica v Kandiji je imela 15. aprila popoldne občni zbor. Iz poročila načelstva povzamemo naslednje: 1. Zadržni člani: Število začetkom leta 1911 2283. Pristopilo med letom 81, skupaj 2364. Izstopilo med letom 130, tedaj stanje koncem leta 2234. — 2. Zadržni deleži: a) razdeljeni: Nedvignjeni deleži X. tečaja K 229. XI. tečaj 536 deležev z vplačanimi zneski K 21.039·20, zaostanki K 1.248·80, predplačili K ——. XII. tečaj 471 deležev z vplačanimi zneski K 13.197·40, ostanki K 1.572, predplačili K 72·20. XIII. tečaj 236 deležev z vplačanimi zneski K 4217—, zaostanki K 761·40, predplačili K 69·60. XIV. tečaj 208 deležev z vplačanimi zneski 1.996·60, zaostanki K 307·40, predplačili K 120·80. Skupaj 1451 deležev z vplačanimi zneski K 40.679·20, zaostanki K 3889·60, predplačili K 262·60; b) enkratni: stanje začetkom leta K 3750, vplačanih med letom K 154, skupaj 3904, izplačanih med letom K 76, tedaj stanje koncem leta K 3828. — 3. Denarni promet: Prejemki K 1.077.115·77, izdatki K 1.070.328·95, skupaj K 2.147.444·72. — 4. Hranilne vloge: Stanje začetkom leta K 1.430.484·27, vložilo se je 1567 krat K 480.197·80, skupaj K 1.910.682·07, dvignilo 2430 krat K 637.343·67, tedaj ostane K 1.273.338·40, kapitalizirane obresti hranilnih vlog K 56.166·25, tedaj stanje koncem leta K 1.329.504·65. Naloženo je na 1902 knjižicah z povprečno vrednostjo K 699, novih knjižic se je izdalo 358, vničilo pa 475. — 5. Posojila: Stanje začetkom leta je bilo K 1.615.779·74, izplačano med letom K 195.707, tedaj skupaj K 1.811.486·74; vrnjene med letom K 433.525·72, tedaj stanje koncem leta kron 1.377.961·02. — Načelnik kanonik Žlogar omenja, da je posojilnica v številkah nekoliko nazadovala, razlaga se iz tega, ker je bila slaba poljska in vinska letina, slabo razmerje na denarnem trgu, ustanovitev novih posojilnic v okrožju zadruga in pa razna hujskanja proti zavodu, ki pa niso bila opravičena, kajti zavod je eden najmočnejših in največjih na Dolenjskem. Spomni se prejšnjega načelnika g. Appe-ta, ki je načelništvo odložil zaradi bolezni, želeč mu zdravja. — G. Auman kot načelnik nadzornega svetovalestva poroča, da se je poslovanje v preteklem letu 22 krat revidiralo in da se je vsigdar v najlepšem redu našlo. Predlaga, da se letni računi potrdijo in dá načelstvu absolutorij. Glede g. prejšnjega načelnika tudi predlaga, naj se mu pošlje pismena zahvala za vneto delovanje v korist posojilnice. Poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto. Ves čisti dobiček, kateri znaša K 7773·27, se pripiše rezervnemu zakladu. Sprejeto. — Poročilo o izvršeni reviziji po Zvezinem pregledovalcu se vzame na znanje. Načelnik pripomni, da se je vstreglo skoro vsem navetom. Funkcijska doba udom načelstva je potekla za gg.: Jakob Porenta, Ivan Znanc, Franc Kastelic, Martin Nemanič, in Anton

Špendal. Gospod Ivan Appe je zaradi bolehnosti odstopil in ud načelstva Jožef Jeriček je umrl. Mesto izstopivšega načelnika g. Ivana Appeta, se je dne 3. jan. 1912 načelnikom zadruga izvolil v smislu § XV. vč. g. Anton Žlogar, kanonik v Novem mestu, kar današnji občni zbor soglasno odobri. Namesto izstopivših se izvolijo za 4 leta: Anton Žlogar, Jakob Porenta, Martin Nemanič; za 2 leti: g. Anton Špendal in za 1 leto Ivan Appe iz Kandije, Franc Kastelic iz St. Jošta in Ivan Znanc iz Smihela. Iz nadzorništva izstopivši Jurij Košir se izvoli v načelstvo. Iz nadzornega svetovalstva izstopita gg. Franc Dular, naduč. v p. iz Vavtevasi in Jurij Košir iz Broda; iz namestništva pa Franc Murn iz Kandije. Na izpraznjena mesta se izvolijo in sicer v nadzorno svetovalstvo Anton Turk, posestnik iz Bršljina št. 19 in Janez Kulovic, posestnik iz Podgrada (Grm) št. 2, v namestništvo pa g. Ivan Matoh, posestnik in gostilničar Drska št. 24. — Načelnik nadzorstva g. Auman predlaga, naj občni zbor izreče priznanje g. županu Zurcu za trud in vestno poslovanje v onem času, ko je načelnik bolehal in pred izvolitvijo novega načelnika, za kar se podnačelnik g. Zurc iskreno zahvali z obljubo, da bo tudi v prihodnje z vso vnemo deloval za posojilnico. Načelnik s prošnjo do vseh zadrušnikov, naj vstrajajo v požrtvovalnosti za prosep posojilnice, zaključil občni zbor. Bilanca kaže koncem l. 1911 posojil K 1,377.961.02, hranilnih vlog K 1,329.504.65, rezerv. zaklada K 41.000, in če se prišteje še čisti dobiček K 7773.27, torej vкуп: K 48.773.27. Poleg tega je še „Posojilnični dom“ njena lastnina, izkazan z vrednostjo okrog 60.000 K. Gotovo lep uspeh v 14. letih.

Iz Mokronoga se poroča: Umrl je 20. aprila Blaž Mevželj, posestnik in gostilničar. N. p. v m!

Nujna stvar. Na občnem zboru S. K. S. Z. je bilo poročano, da je imela „Slovenska Straža“ od zadnjega občnega zbora dohodkov 34.047 K 81 v in stroškov 34.549 K 6 v, torej več nujnih, neodločljivih stroškov, kot dohodkov, poleg tega čaka še cela vrsta zadev na nujno rešitev. Treba je, da se na novo vzbudi naša požrtvovalnost! Več besedi ne bomo izgubljali. Nujne narodne potrebe kličejo nas vse k plemenitim in narodnim dejanjem, k nujni pomoči!

Oglas.

Iz proste roke prodam Klepčevo kmetijo

vl. št. 46 in 88, k. občine Dobravice pri Metliki na Kranjskem, koja obstoja iz: 27 parcel rodovitnih njiv, 22 parcel gozdov, stelnikov in pašnikov, 1 parcele vinograda, 12 let stare nove trte, 3 parcel vrtov ali sadovnjakov s primernimi poslopji.

Posestvo leži tik bodoče belokranjske železnične proge, nekoliko sežnjev od prostora, kjer bo stala bodoča mala postaja Dobravice, ter je dobre pol ure od mesta Metlika.

Več pove podpisani lastnik, pismeno ali ustmeno.

96-2-1

Josip Klepec, Joliet Ill., Amerika.

Občinsko. V Črnomlju so bile 11. aprila dopolnilne volitve. Od S. L. S. je bil izvoljen njen pristaš posestnik Fr. Schweiger, katerega so liberalci radi prejšnjih volitev tirali pred sodišče — a slednjič pogoreli. Tri liberalci so zmagali s 3 glasovi večine. Občinski odbor obstoji zdaj iz 11 pristašev S. L. S. in 7 liberalcev. Župan bo seve iz naše stranke — torej je dr. Malneričev up šel zopet po vodi. — V Ambrusu je bil 11. aprila izvoljen županom g. Jakob Muhič, pristaš S. L. S. Istotako je njenih vseh 6 svetovalcev.

Smrtna kosa je pobrala v Celovcu vrlega slovenskega pisatelja dr. Sketa, gimn. profesorja, ki je veliko deloval za družbo sv. Mohorja. Komaj je bil ta zakopan, je prišla vest, da je umrl dr. Janez Mencinger, odvetnik v Krškem. Bil je med najboljšimi leposlovnimi pisatelji eden prvih. Duhovit je njegov roman „Abaddon“. — N. p. v m.!

Dve otroški nezgodi. Iz Brusnic se poroča: Dne 10. aprila sta šla Anton in Marija Skrbec iz Mal. Brusnic v gozd po listje; a pustila sta tri male otroke doma brez nadzorstva. Večja deklica se je pred hišo igrala, v sobi pa pustila manjšo sestrico in 2 letnega bratca Francejla, ki je ležal v otročjem vozičku. Sestrica Marija najde vžigalice, podrsne in prižge voziček, ki se takoj vname. Ko dečka začne peči, kriči, tudi Marija začne vpiti, nakar prihiti starejša Francka v hišo in vidi voziček v plamenu. Priklicala je soseda Šinkovca, ki prihiti v sobo. A bilo je prepozno. Francej je že dobil težke opekline, nožice so mu bile že do kolen obžgane, nakar je v groznih mukah izdihnil. Ložje opekline je

dobila tudi Franca. O nesreči so bili obveščeni žandarji in sodišče; čudno je pa to, da se je moralo na pokop čakati do sobote, dok je žalostni oče sam prinesel dovoljenje za pogreb. — Iz Suhora pa se nam poroča: Na belo nedeljo okrog 2. ure popoldne se je 2 leti stari otrok Janeza Žlogar iz Dolenjega Suhora vtopil v mlaki blizo hiše. Stariši pazite na deco!

Smrtna kosa. Dne 20. aprila t. l. je umrl v Hrastji pri Mirnipeči 80 let stari Anton Grandljič, vulgo Racman, znan daleč naokrog po Dolenjskem kot strokovnjak stolpnih ur, katerih je veliko na novo postavil, še več pa popravil. Mož je imel sedaj v delu stolpno uro, že skoro dovršeno, za Šmarjeto. Žalibog da ga je nagla smrt prehitela. Naj v miru počiva!

200.000 zlatih frankov zamore zadeti dne 1. junija t. l., kdor v korist „Slovenski Straži“ kupi turško srečko na mesečne broke po 4 K 75 vin. — Opozorjamo na današnji oglas „Srečke v korist Slovenski Straži“.

Sklep šolskega leta na obrtni nadaljevalni šoli v Rudolfovem bode v nedeljo 28. aprila. Vsi šolski izdelki in risbe vajencev bodo 28. aprila od 9. do 12. ure dopoldne v gimnazijski dvorani na ogled razpoložene. Gospodje obrtni mojstri in prijatelji obrtnega šolstva se na ogled uljudno vabijo. Vodstvo.

Nesreča na Stolu. Začetkom velikonočnih počitnic se je dijaška družba iz Ljubljane odločila za izlet na Stol. Povabila je seboj prijubljenega profesorja dr. Cerka. Iz Žirovnice so se turisti podali proti Prešernovi koči. Nedaleč pod njo je zalotila vso družbo silna burja ter jo vrgla na tla. Dr. Cerka je zasukala preko neke skale v globino, kjer je ves pobit obležal mrtev. Dijaki so bili rešeni v Prešernovo kočjo. Rešilna ekspedicija je veliki četrtek popoldan okrog 4. ure našla mrtvega Cerka. Prepeljali so ga v mrtvašnico na Breznico. — Prof. Cerk je preživel svojo mladost v Žužemberku, kjer je bil njegov oče davkar. — Pogreb je bil velikonočno nedeljo popoldne iz stanovanja starišev k sv. Križu med ogromno vdeležbo vseh slojev. Vse sočustvuje z neutolajljivo rodbino Cerkovo. N. p. v m.!

Občni zbor okrajne bolnišne blagajne v Rudolfovem se je vršil dne 31. marca 1912 ob 11. uri dopoldne. Načelnik g. M. Petrič otvori občni zbor, predstavi vladnega komisarja g. dr. Lininger ter preide na dnevni red. Poroča poslovanje za upravno leto 1911, da je bilo začetkom leta 1094 članov, konec leta 1063. Z prijavljenimi in odjavljenimi delavci med letom je bilo 18.354 članov. Delodajalcev je imel novomeški okraj 445, trebanjski 99 ter žužemberški 70. Povprečno bilo je prijavljenih 1411 delavcev. Najstarejši član je rojen leta 1839, najmlajši 1899. Število bolnikov znašalo je 914, 807 možkega, 107 ženskega spola; uštevisi večkrat obolelost istih, zglasilo se jih je skupno 1114 bolnih članov. Po odbitih 402 ambulantnih bolnikih, ostalih 512 je bilo oskrbovanih skozi 7873 dni z lečenjem v bolnišnicah, s porodščino in na izplačani bolnišni podpori. Brez oskrbnine bolnic so prejeli na podpori 7656 K 70 v z všteto porodščino. Povprečno pride na vsacega bolnika 15 podpornih dni. Raznim bolnicam in za prevoz se je plačalo 3094 K 24 v, za 7 pogrebov pa 292 K. Promet znaša na dohodkih 28.737 K 69 v, na stroških 25.912 K 01 v, skupaj 54.649 K 70 v, ter se zvišal proti prejšnjemu letu za 2882 K 50 v. Zaostali doneski so se tirjali pri upravni oblasti v 56 slučajih. Neiztirljivi doneski so se odpisali v znesku 98 K 61 v. Rezervni zaklad znaša 54.666 K 88 v proti lanskemu 50.392 K 13 v, kateri je naložen v mestni hranilnici v Rudolfovem, za promet v poštni hranilnici in v blagajni. Celi podatki se razvidijo iz računskega zaključka med inserati. Ker delodajalci še sedaj ne izpolnjujejo svoje dolžnosti s prijavi, se je moralo vložiti 71 ovadb pri upravni oblasti, ter so isti prišli s tem v svojo lastno škodo s plačilom glob in je želeli, da se ti nedostatki odpravijo. Zdravniško pomoč so imeli člani na razpolago v novomeškem okrožju pri blagajnem zdravniku dr. Josipu Strašek, v trebanjskem dr. Dereaniu in dr. Watzke Emil, v žužemberškem dr. Konwalinka in dr. Oto Churain; za tovarno v Rogu je bil določen zdravnik v Kočevju oziroma v Toplicah. Tekom leta se je vršil jeden redni in jeden izvanredni občni zbor in več rednih sej. Zaveznega zborovanja okr. boln. blagajn v Trstu udeležila se je bolnišna blagajna po svojem delegatu, upošteva je važne točke dnevnega reda — nameravanega vladnega socialnega zavarovanja. Nato poroča blagajnik posamezne postavke računskega zaključka, dalje član nadzorovalnega odseka o pregledovanju knjig in računov, da se je vse v redu našlo, in konečno član razsodišča, katero je reševalo 6 pritožb o odklonjeni podpori, med temi je dve odklonil, trem ugodil, od jedne pritožbe je tožitelj odstopil. Celo poročilo se je brez ugovora sprejelo in priznal absolutorij za upravno leto. V načelnštvo so bili izvoljeni od delodajalcev:

gg. Preželj Jakob, Rosmann Karl, Sedlar Anton; od delojemalcev: gg. Petrič Makso načelnikom, Blaž Franc podnačelnikom, Gregore Franc, Matoh Alojz, Mirtič Anton, Papež Ljudevit. V nadzorništvo od delodajalcev: gg. Blažon Franc, Jevšček Karl; od delojemalcev gg. Lotrič Lenard prvomestnikom, Kozina Viktor, Šufraj Alojz, Ziegler Konrad. V razsodišče od delodajalcev: gg. Adam Ivan, Picelj Franc; od delojemalcev: gg. Bele Karl, dr. Jelenc Celestin, Medvešček Ludvik. K raznim predlogom je bilo na predlog g. Blaž Franjo enoglasno sklenjeno, da smejo člani dobivati zdravila v lekarnah v Novem mestu, v kateri hočejo, z ozirom na to, ker imajo vpeljana tako vže druge boln. blagajne. Ker ni družih predlogov, se je občni zbor zaključil.

Smrtna kosa je v kratkem pokosila že drugega učenca naše gimnazije. Veliko nedeljo so pokopali v Beli Krajini osmošolca Geršiča, na belo nedeljo pa na šmihelsko pokopališče prvošolca Julija Valanta, ki je umrl v bolnični čč. usmiljenih bratov. Pogreb je vodil prof. dr. Ažman, spremila ga je na kraj počitka vsa gimnazijska mladež s proforskim zborom. Ranjki je bil zelo marljiv učenec, vrl član Marijanske kongregacije. N. p. v m.!

Grozna nesreča na atlantskem morju je zadela največji parnik na svetu „Titanic“. Zavozil je v plavajoče ledenike, ki so ga v sredi zmečkali, da se je v kratkem potopil. Utonilo je okrog 1600 potnikov, rešenih je komaj okrog 800, večinoma žensk in otrok, katere je parnik „Karpatija“ vzel na krov in prepeljal v New York. Vse vrednosti se je baje potopilo okrog 500 milijonov. Nekaj Slovencev je bilo med potniki.

Gospodarske drobtine.

— **Vinogradniki!** V noči na 13. april t. l. zadela je nas huda nesreča. Pozebel nam je večji del toliko željno pričakovanega, bogatega vinskega pridelka. Vprašal bo gotovo vsak od vas, kaj mu je treba sedaj storiti, da ohrani vsaj trto in to, kar je še na njej nepoškodovanega. Zato vam dajem sledeče nasvete: Za sedaj ne kaže družega, kakor trto popolnoma pri miru pustiti in opraviti tista dela v vinogradih, ki so sedaj potrebna, to je zlasti okopavanje. Vsak trtni popek obstoji iz treh očes, enega glavnega in dveh stranskih (podočkov). Sedaj se še ne da zanesljivo presoditi, ktera očesa so pozebla. V večini slučajev je pozebel samo glavni oče in podočka sta zdrava. Eno ali drugo teh stranskih očes bo pozneje pognalo. Na teh mladikah bo tudi nekaj grozdja, čeprav bolj drobnega. Iz tega razvidite, kako nespametno delajo tisti, ki — morda v neumestni jezi — šparone (napnjence, preveze) stran režejo. Pustite toraj trto v miru. Ko bo nastalo trajno gorško vreme, bo sama pokazala, kaj je na njej še živega in to bo treba skrbno varovati. Potem bomo morali zlasti suhe, od mraza uničene poganjke omandati (obrti), da se poganjki iz stranskih očes (podočkov) lahko bolj razvijejo. Sedaj pa še ne kaže tega delati, ker bi znalo še to pozebsti, kar je dosedaj še ohranjeno! Vsaj smo šele sredi aprila in nam grozijo še ledeni možje! — Ko bodo mladi poganjki dosegli dolžino 15 do 20 cm, potem bo treba vse nepotrebno omandati (obrti), po cvetenju mladike na šparonih skrajševati itd., da trta po nepotrebem moči ne trati. Zlasti pa ne smemo zanemariti vežnje, škropljenja in družega dela v vinogradih, ker bi imel sicer ta mraz hude posledice še za prihodnja leta!

C. kr. vinarski nadzornik B. Skalicky.

— **Našim vinogradnikom.** Poškodovane trte bo treba letos pridno škropiti, kajti prav mogoče je, da se k prvi nesreči pridruži še druga in da nam tudi peronospora škoduje. Potrebna galica se je naročila za naročnike. Prepričani pa smo, da je mnogo in morda kake podpore najbolj potrebnih vinogradnikov, ki galice niso naročili in ki jo iščejo nazadnje za dražji denar pri trgovcih. Vse te zaostale vinogradnike pozivljemo, da se oglasijo takoj pri svoji občini zaradi potrebne galice, ker je mogoče, da jo dobimo letos dosti ceneje zaradi pozebe vinogradov.

— **Naročila na žveplo in gumijeve trakove** sprejema kmetijska podružnica v Novem mestu. Treba se pa za to takoj oglasiti! Prepozna naročila se ne morejo vpoštevati.

— **Perutninarski tečaj na Grmu.** Kmetijska šola na Grmu priredi ob popoldnevnih dne 12. in 16. maja t. l. perutninarski tečaj s sledečim sporedom: V nedeljo 12. maja od 3. do 5. popoldne: Važnost perutninarstva. Dohodki kokošjereje. Napake pri kokošjereji. Vrednost kokošjih plemen. Odbiranje kokoši za pleme. — Na praznik 16. maja od 3. do 5. popoldne: Zboljšanje kokošjereje. Krmljenje kokoši. Strežba kokoši. Bolezni pri kokoših. Zboljšanje kurnikov. Poduk bo združen s praktičnim razkazovanjem. Tečaj je namenjen gospodinjam in kmetskimi dekletom.

— **Tečaj za pridelovanje zelenjadi** priredi kmetijska šola na Grmu dne 13., 14. in 15. maja t. l. z naslednjim sporedom: V ponedeljek, dne 13. maja: Od 2. do 4. popoldne: Važnost pridelovanja zelenjadi na kmetih in okolici mest. Naprava in razdelitev vrta. Obdelovanje in gnojenje zemlje. Od 4. do 5. ure: Razkazovanje šolskega vrta. — V torek, dne 14. maja: Od 8. do 10. popoldne: Naprava gorkih leh. Pridelovanje sadik in zgodnje zelenjadi v gorkih lehah in na prostem. Dobava potrebnega semena. Narocanje semena po cenikih. Kolobarjenje na vrtu in medsetve. Od 10. do 12. ure: Praktično razkazovanje na vrtu. Popoldne od 2. do 4. ure: Pridelovanje najvažnejše zelenjadi za prodajo in domačo rabo. Od 4. do 5. ure: Praktično razkazovanje. — V sredo, dne 15. maja od 8. do 11. popoldne: Pridelovanje najvažnejše zelenjadi (nadaljevanje). Od 10. do 12. ure: Ohranjanje in ukuhanje zelenjadi za zimsko rabo. Popoldne od 2. do 5. ure: Ukuhanje zelenjadi v sadni kuhinji (praktično). Oddaljenim podpore potrebnim udeležencem iz Kranjske plača ravnateljstvo stroške za pot do Novegamesta in za prehrano po 2 K na dan. Podpore dobe le tisti, katerim se izrecno dovoli, in ki zanjo do 5. maja po dopisnici prosijo. Ker se pripusti k tečaju le omejeno število udeležencev, se je zglasti za tečaj do 5. maja. Vabimo naše gospodinje in kmetska dekleta k obilni udeležbi.

— **Gnojimo sadnemu drevju!** Koliko hasne gnojenje sadnemu drevju, naj popišem iz lastne skušnje. Za župniščem imam velik sadni vrt in na njem večinoma češplje (slive), jabolka in tudi par hrušk. Med temi je ena prav stara, morda okrog 50 let. Njen sad je prav izvrsten, nenavadno sladek, neke vrste medenka rumene barve, nekoliko debli od tepke. To drevo se mi je hotelo pred kakimi 12 leti posušiti in je začelo hirati. Poskusil sem z gnojenjem. Dal sem zaliti drevo, kakor široko mu sega krona, z gnojnico izstraniške jame in sicer kakih 6 škafov. Pri prvi žehti pa sem ukazal služkinji, da naj zlije okoli hruške tudi ves lug. In to je pomagalo. Drevo, ki se je že sušilo, se je kar pomladilo po gnojenju, in hruška, ki je preje rodila navadno vsako drugo leto, rodi od tistega leta naprej prav vsako leto, seveda ji dam odslej tudi vsako leto zaliti, kakor sem omenil zgoraj. Naj še navedem, koliko mi je zalegel njen sad lani, ko je bilo vino tako drago. Naprešal sem iz njenih hrušk čez 1 hl hruškovca, izvrstne pijače, ki mi je zalegla mesto vina. Ker sem plačeval lani vino na debelo hl po 70 K na mestu, potem pride pa še strošek za vožnjo, mi je ta hruškovec prihranil čez 70 K. Razun tega sem pa še porabil hruške, ki so odpadale, predno so dozorele, za kis ali jesih in dobil še več litrov izvrstnega sadnega kisa. — Naj navedem tu tudi še, koliko velja pri kmetijstvu straniška jama. V to jamo pridejo pri meni tudi vse kosti, ne ena kost ne gre po zlu. S to gnojnico dam polivati vsako leto po 2—3 krat svoj vrt za župniščem ali v jeseni, seveda v deževnem vremenu, ali po zimi po snegu, in pa zopet vspomladi. In tu mi zraste trava visoka in gosta, kakor se ne vidi kmalo. To zalivanje pa ne koristi samo travi, ampak tudi vsemu sadnemu drevju na vrtu. V jeseni pa imam tu, potem ko pokosimo otavo, še lepo pašo. — Lani, ko je bila tako ugodna jesen, se mi je pasla krava na vrtu do Božiča. J. Šašelj.

— **Mrjaške,** ki jih ne boš rabil za pleme, skopi (popravi) še, dokler še sesajo. Tako zgodnje skopljenje ne napravlja posebnih bolečin in operacija se skoro brez izjeme posreči.

— **Spahnenje noge** ozdraviš pri živalih na ta način, da pustiš žival v miru in napraviš obkladke z ilovico. Ilovico pa moraš z jesihovo esenco zmečkati v močnik, namazati na širok kos žaklja in privezati na spahnjeni del. Navaden jesih je preslab in tudi kafa deluje prepočasi.

— **Čebele** naj bodo v aprilu še dobro odete. Aprilovo vreme je muhasto in noči še premrzle. Preskrbi v bližini vode, drugače boš prisilil čebelo na zadnji smrtni polet v goljufivo naravo. Tudi hrane potrebujejo čebele v aprilu še veliko. Mladiči pač potrebujejo obnožino, delavke pa med za hrano.

— **Gosi** lahko dobro vzgojiš tudi, ako nimaš vode za plavanje. Vzeti pa moraš križano pasmo: domačo z emdensko.

Raznoterosti.

Slovstvo. „Gorenjska knjižnica“ v Kranju je dospela že do III. zvezka. Čtivo zanimivo, cena po 30 vin. Toplo priporočamo.

Loterijske številke.

GRADEC, 13. aprila	28	77	52	42	4
TRST, 20. aprila	60	55	3	28	75

Listnica uredništva:

Radi pomanjkanja prostora smo morali več dopisov odložiti.

MOJA STARA 38-24-5

skušnja je in ostane, da je za odstranitev pég, kakor tudi v dosego in ohranitev nežne in mehke kože ter bele polti najboljšo sredstvo svetovno-znano milo „Steckenpferd-Lilienmilchseife“ znamke Steckenpferd tvrdke Bergmann & Co., Tetschen a/E. Komad po 80 h se dobi v vseh lekarnah, drožerijah, prodajalnah parfumov in vseh v to stroko spadajočih trgovinah. — Istotako se priporoča Bergmannova lilijina krema „Manera“ kot izborna sredstvo za ohranitev nežnih, belih, ženskih rok; lonček po 70 h se dobi v vseh trgovinah.

LEP KROMPIR

prodaja graščina Otočce pri Št. Petru blizu Novega mesta.

Dražbeni oklic. E 110/12
6

Dne 7. maja 1912 dopoldne ob 10. uri bo pri spodaj oznamljeni sodnji, v izbi št. 6 dražba zemljišča vl. št. 118 in 634 kat. obč. Žalovice, obstoječih iz hiše, vinograda in gozda, cenjenega na 1461 K 90 h.

Najmanjši ponudek znaša 974 K 6 v; pod tem zneskom se ne prodaje. Dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnin, smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamljeni sodnji, v izbi št. 6 med opravljenimi urami.

C. kr. okrajno sodišče Rudolfovo, oddelek II.,
dne 22. sušca 1912. 100

Dražbeni oklic. E 1146/11
16

Dne 3. maja 1912 dopoldne ob 11. uri bo pri spodaj oznamljeni sodnji, v izbi št. 8 dražba zemljišča vlož. št. 130 k. o. Družinskavas, obstoječega iz hiše, gospodarskega poslopja, vrta, njiv, travnikov in pašnikov s pritliklo vred, ki sestoji iz 2 krav, 2 telic, mlatilnice, slamoreznice, 3 vozov, 2 bran, pluga, 3 sodov, 2 sani, 1 preše in nekaj drugega manjšega orodja.

Nepremičnine so cenjene na 21.300 K, pritlikline na 2100 K. Najmanjši ponudek znaša 15.582 K 92 h; pod tem zneskom se ne prodaje. Dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnine, smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamljeni sodnji, v izbi št. 5 med opravljenimi urami.

C. kr. okrajno sodišče Rudolfovo, oddelek II.,
dne 1. aprila 1912. 101

Dražbeni oklic. E 974/11
31

Dne 24. maja 1912 dopoldne ob 10. uri bo pri spodaj oznamljeni sodnji, v izbi št. 8 dražba zemljišč: a) vl. št. 612 k. o. Rudolfovo, obstoječe iz še ne dozidane hiše št. 105 v Novem mestu na Ljubljanski cesti z dvoriščem in pritliklo, ki obstoji iz 9750 kg ugašenega apna, 100 vozov peska; b) vl. št. 287 k. o. Rudolfovo, obstoječega iz vrtnice parcele št. 346 ob Krki; c) parcel št. 367 in 368 od vlož. št. 509 Rudolfovo, obstoječih iz ene njive in enega pašnika nad staro cesto na kapiteljskem hribu; d) parcel št. 445 in 447 od vl. št. 509 k. o. Rudolfovo, obstoječih iz pašnika in travnika; e) parcele št. 441/1 od vl. št. 509 k. o. Rudolfovo, ki je deloma travnik, deloma njiva v Bršljinu; f) vl. št. 643 in 644 k. o. Rudolfovo, obstoječih iz parcel 394/3, 394/4, 399/1, 399/3 in 395/2 med kolodvorom v Rudolfovem in Krko; g) vl. št. 386 k. o. Hmelčič, obstoječe iz parcel št. 179/6, 1195, 1196 in 1197, obstoječe iz opuščenega vinograda v Plešiven.

Nepremičninam je določena vrednost ad a) na 21.136 K; ad b) na 302 K; ad c) na 1118 K; ad d) na 1476 K; ad e) na 4880 K; ad f) na 6203 K; ad g) na 340 K; pritliklin ad a) na 600 K.

Najmanjši ponudek znaša: ad a) 10.568 K; ad b) na 201 K; ad c) na 745 K; ad d) na 984 K; ad e) na 3253 K; ad f) na 4135 K; ad g) na 27 K; pod tem zneskom se ne prodaje.

Dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnin, smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamljeni sodnji, v izbi št. 5 med opravljenimi urami.

C. kr. okrajno sodišče Rudolfovo, oddelek II.,
dne 14. aprila 1912. 102

RAZGLAS. 104

Ivan Zurec bode 30., 31. aprila in 1. maja na Dvoru pri Žužemberku večjo množino in več vrst krme prodajal.

Par konj skupno z omibusom in njiva

ob Ločenski cesti, jako pripravna za stavbo, se iz proste roke prodaja. — Več pove lastnica Franciška Medved, Ločenska cesta 231. 105-0-1

Zahvala. 108

Za mnogobrojne dokaze odkritega sočutja ob prebriski izgubi mojega preljubljenega, nepozabnega soproga, gospoda

Ivan-a Appe

izrekam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem mojo najtoplejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujem mnogoštevilni preč. duhovščini, preč. gg. oo. frančiškonom, usmiljenim bratom bolnice v Kandiji, načelstvu hranilnice in posojilnice v Kandiji, prebl. g. županu Jos. Zuru in ostalemu občinskemu odboru, slav. rokodelskemu društvu novomeškemu, cenj. gg. pevcem in slav. meščanski godbi za častno spremstvo k zadnjemu počitku. Zahvaljujem se preč. gosp. kanoniku Žlogarju in preč. g. p. Pavlu za mnogoštevilne tolažilne obiske ter prebl. gosp. dr. Buhu za požrtvovalno zdravniško pomoč tekom bolezni, cenjenim darovalcem prekrasnih vencev ter vsem, ki so ustmeno ali pismeno izrazili sožalje. Zahvaljujem se dalje preblag. g. ravnatelju trgovske šole B. Remec-u, ravnatelju Zadruga Zveze preč. gosp. Travnu in vsem, ki so s svojim spremstvom izkazali nepozabnemu soprogu zadnjo čast.

Vsem in vsakemu posebej Bog plačaj!

Kandija, 22. aprila 1912.

Josipina Appe roj. Skedelj.

Izjava. 99

Pri podpisnem je postavil pečarski mojster gosp. Josip Klemenčič več peči in štedilnik ter izvršil svoje delo tako solidno, lično in primeroma po nizkih cenah, da mu moram izreči svoje popolno priznanje.

Gospod Klemenčič ne zasluži samo, da ga podpira slavno občinstvo kot domačina Slovenca, temveč tudi kot obrtnika, ki je v svoji stroki popolen in vreden najboljšega priporočila.

Novomesto, dne 1. oktobra 1911. Vladimir Vojska.

Razglas. 103

Podpisano županstvo prodaja iz svoje hoste v Cegonci pri Novem mestu okoli

330 komadov smerek in hoj obeljene, in sicer po kubični meri.

Razpisujejo se v to svrhu ponudbe, ki naj se do 30. aprila 1912 do 11. ure dopoldan pri podpisnem županstvu vložijo, kjer se isti dan ob 11. uri dop. vrši tudi ustmena dražba. Tem ponudbam priložiti je 10% varščine v gotovini, hranilnih knjižicah ali veljavnih vrednostnih papirjih. Vsakdo, ki hoče vložiti ponudbo, si lahko drevesa poprej ogleda z mestnim gozdnim čuvajem Pavličem, ki stanuje v Cegonci.

Mestna občina ni vezana sprejeti najvišjo ponudbo, pač pa je vezan vsak ponudnik za svojo ponudbo do 15. maja 1912, kar se ima v ponudbi omeniti. — Pogoji glede plačila kupovine, kako in kedaj je spraviti les iz hoste, kakor tudi drugi pogoji izvejo se v občinski pisarni v Novem mestu, ter ima vsak ponudnik v svoji ponudbi izjaviti, da so mu vsi pogoji znani in da se jim podvrže.

Novo mesto, 20. aprila 1912. Mestno županstvo.

Na prodaj iz proste roke je hiša št. 6.

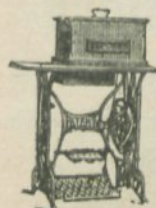
v Gor. Maharovcu, zidana, s slamo krita, obstoječa iz dveh sob, 1 čumnate, 1 jedilne shrambe, kuhinje in 2 obokanih kleti; kakor tudi gospodarsko poslopje, obstoječe iz hleva, prostora za 4 glave živine, pōda, senice in 4 svinjskih hlevov, lep sadni vrt in vrt za zelenjavo. Hiša, v kateri je bila že več let gostilna, je blizu Št. Jerneja in 2 minuti od državne ceste. Proda se vse skupaj za 5000 K. — Po dogovoru se tudi za denar počaka več let. — Ponudbe se sprejemajo do 1. maja pri

Franc Novoselc-u v Št. Jerneju.

Pri nakupu Kathreinerjeve

je paziti na to, da se dobi
tudi pravi izvorni zavoj
s sliko župnika Kneippa
kot varovalno znamko
in v imenom Kathreiner.
Veliko je malovrednih
posnemkov.

Kathreinerjeva
prinese srečo v hišo.

Najnovjši in najboljši šivalni stroji

po najnižjih cenah dobivajo se vedno v zalogi pri
Josip Ogoreutz — Novomesto

Ugodni plačilni pogoji. 40-0-5

Prodaja.

110

Vsled opusta trgovine

se prodajo v uradniškem konsumnem društvu v Rudolfovem nastopne reči: ena velika in ena mala računska blagajna, dve mizi, raznovrstne stelaže, stojala za olje, petrolej in moko, omara za led, ena decimalna tehtnica 500 kg, druge tehtnice in uteži, luster-svetilka gazolinka, sesalka za petrolej, lestva, trgovski voziček i. dr. Ravno tam se razprodajajo črevlji, srajce, ovratniki, kravati in drugo manufakturno blago po 40 do 50 odstotkov popusta. Prodaja se tudi vsakomur, toraj tudi nečlanom, špece-rijsko blago. Razprodaja traja do konec maja t. l.

✦ SMRT ✦

kurjim očesom je „Burgit“.

Kajti z Burgitom se vsako kurje oko uniči gotovo v 6. dneh. Prvi poskus vas bo iznenadil. Stane komad 30 vin. Dobi se pri glavnem zastopniku : : : : :

Ivan-u Svetec,

briveu v Novem mestu, Glavni trg.

88-3-2

Naznanilo.

Podpisana s tem naznanja, da vsled sklepa občnega zbora z dne 31. marca 1912 smejo člani bolnišne blagajne dobivati zdravila v lekarnah v Novem mestu — v kateri hočejo.

Okrajna bolnišna blagajna v Rudolfovem.

97

Načelnik: Makso Petrič l. r.

Poslano!

Preteklo leto napravili smo v Zg. Brnik-u pri Kranju vodovod v obsegu približno 1500 metrov. Cevi in potrebni material dobavila nam je po nizkih cenah občeznana tvrdka in edini založnik svetovnih kosilnih strojev „Deering“

Fr. Stupica v Ljubljani.

Čutimo se torej dolžni izraziti omenjeni tvrdki tem potom za točno in kulantno postrežbo vse priznanje.

Obenem pa priporočamo vsem onim, ki nameravajo napraviti vodovode ali nabaviti karkoli v železniško stroko spadajočega, da se obrnejo zaupno na označeno tvrdko.

Zg. Brnik pri Kranju, dne 3. svečana 1912.

70-7-3

Zorman in drugi.

Posestvo na prodaj.

87-3-2

Poslopje v dobrem stanu, travnika za 3 glave govedi, primerno zraven njiv in gozda ter en vinograd. Cena 5500 kron. Plačilo po letih. Več se izve pri Fran-u Prijatelju, p. Tržišče, Dolenjsko.

„NUISOL“

38-10-3

tvrdke Bergmann & Co., Tetschen a/E. je in ostane, slej ko prej, nedosegljiv v presenetljivo naravnem barvanju las in brade. — Dobi se v barvah: blond, rjavno in črno, a steklenica 2-50 K v vseh lekarnah, drožerijah, prodajalnah parfumov in brivnicah.

Važno za trgovce in obrtnike!

Radi preselitve se proda **hiša**

v kateri je več let dobro idoča trgovina, na križišču treh cest, kjer se bode gradila nova železnica. — Naslov pove upravnništvo „Dolenjskih Novic“.

95-3-1

Stanovanje.

84-0-2

V pritličji v hiši gospe pl. Fichtenau je takoj za oddati prodajalna s zraven spadajočo sobo, kuhinjo in kletjo. Prodajalna se uporabi tudi lahko za stanovanje.

KEIL-ov LAK

najboljši lak za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela prevlaka (glazura) za umivalne mize 90 vin.
Keil-ova pasta za čevlje po 30 vin.
Keil-ov lak za zlatenje okvirjev 40 vin.
Keil-ovo leščilo za podo 90 vin.
Keil-ov lak za klobuke v različnih barvah,
ima vedno v zalogi tvrdka:

J. PICEK, Novo mesto.

Črnomelj: Anton Zuro.
Idrija: Val. Lapajne.
Kamnik: Ed. Hajek.
Kočevje: Franz Loy.
Kranj: Franc Dolenc.

Ljubljana: Leskovic & Meden.
Škofja Loka: M. Žigon.
Zagorje: Rih. E. Mihelčič.
Radovljica: Oto Homan.

85-6-2

Računski zaključek

okrajne bolnišne blagajne v Rudolfovem za čas od 1. januarja do 31. decembra 1911.

DOHODKI		Vplačani		Koncem leta še ne vplačani		Skupaj		STROŠKI		Izplačani		Koncem leta še ne izplačani		Skupaj		
		K	h	K	h	K	h			K	h	K	h	K	h	
1	Tekoči prispevki članov	13680	26	4297	41	17977	67	1	Bolniščina in porodniščina	7486	36	170	34	7656	70	
2	Tekoči prispevki delodajalcev	6840	13	2148	71	8988	84	2	Zdravniki in bolniška kontrola	6002	60	684	55	6687	15	
3	Drugi dohodki:							3	Zdravila in zdravilski pripomočki	1734	69	691	47	2426	16	
	a) pristopnine	5	13	—	—	5	13	4	Oskrbi stroški bolnicam in prevozi	2548	54	545	70	3094	24	
	b) globe	890	—	—	—	890	—	5	Pogrebščine	244	—	48	—	292	—	
	c) razni dohodki	452	75	267	76	720	51	6	Donesek k zavezi okr. boln. blagajn	—	—	331	41	331	41	
4	Obresti	1801	72	19	49	1821	21	7	Upravni stroški	4702	64	11	84	4714	48	
5	Rezervni zaklad koncem prejšnjega leta	—	—	—	—	50392	13	8	Drugi) b) podpisani prispevki	—	—	—	—	98	61	
									izdatki) c) razni izdatki	646	34	181	52	827	86	
									9	Sedanji rezer. zaklad (koncem rač. leta)	—	—	—	—	54666	88
Skupaj		23669	99	6733	37	80795	49	Skupaj		23365	17	2664	83	80795	49	

Izkaz imetja z 31. decembrom 1911.

IMETEK		K	h	DOLGOVI		K	h	
1	Gotovina dne 31. decembra 1911	1445	95	1	Neplačane terjatve	a) blagajničnih članov	218	34
2	Hranilne vloge z) a) v poštni hranilnici	1688	50	b) zdravnikov		684	55	
	tekočimi obrestmi) b) v mestni hranilnici v Rudolfovem	46547	43	c) lekarn		691	47	
3	Zastanek blagajnih prispevkov po odpisanih, neiztirljivih	7188	76	d) bolnic		545	70	
4	Razne tirjatve	461	07	e) razne		524	77	
Skupaj		57331	71	2	Sedanji rezervni zaklad	54666	88	

Sprejeto pri občnem zboru delegatov dne 31. marca 1912.

Za upravni odbor:
načelnik: Makso Petrič l. r.

Pregledali in v redu našli za nadziralni odbor:
Biščan Peter l. r. Strnad Ivan l. r. Durini Emil l. r.

Milijoni **Kašalj** hripavost, katar, zasli-
zdravijo **Kašalj** ženje, dušljivi in oslov-
ski kašelj
s Kaiserjevimi prsnimi karamelami „s tremi smrekami“.
6050 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov in pri-
vatnih oseb dokazuje gotov uspeh.
Bonbončki jako dobro prijajo in so ugodnega okusa.
Paket 20 in 40 vinarjev, ovojček 60 vinarjev, se dobiva
pri lekarnarjih: 1-20-13
Karl Andrijanič in J. Bergmann v Rudolfovem.

Pozor! Podpisani slavnemu občinstvu in preč. duhovščini
uljudno naznanja, da prodaja pušice za prvo
žvepljanje, mehe ter druge vinogradniške
potrebščine ter popravlja brizgalnice. — Prevzema napravo
korit za strehe in pokrivanje streh. Solidno delo in najnižje
cene. Za blagohotna naročila se najljudneje priporoča spoštovanjem
AVGUST KÜSSEL, klepar v Rudolfovem
pri starem mostu št. 81. 80-3-3

Posestvo obstoječe iz hiše, gospodarskega
poslopja, vrta, njiv in gozda, se
proda. Več pove Anton Mali,
Kandija pri Rudolfovem h. št. 67.
67-3-3

Ugodna prilika!!
Dve hiši 35-6-6

se iz proste roke prodajo pri Novem mestu poleg na novo
gradeče se belokranjske železnice. Prva sestoji iz prodajalne,
treh sob, kuhinje, kleti in sadnega vrta. Druga manjša iz velikega
sadnega vrta (pripravnega za stavbišča) in njive ter delom gozda.
Izve se pri Josip Košir-ju, krojaču in trgovcu, Novomestu.

Naznanilo.

Staroznana Medvedova gostilna
na Ločenski cesti št. 231 je zopet odprta.

Za mnogobrojen obisk se priporočata sl. občinstvu najljudneje

Franciška Medved in Ivan Šegedin,

109-2-1

gostilničar.

Srečke v korist „Slov. Straži“!

Turška srečka. — Šest žrebanj vsako leto. —
Glavni dobitek —
400.000 in 200.000 frankov.

— — Prihodnje žrebanje 1. junija 1912. — —

Mesečni obrok 4 krone 75 vin.

Vsaka srečka mora zadeti najmanj 230 kron.

Že po vplačilu prvega obroka ima kupec izključno pravico do dobitkov.

Izredno ugodna skupina s 15 žrebanji vsako leto.

1 turška srečka.

1 srbska srečka iz l. 1888.

Glavni dobitek 100.000, 75.000 in 20.000 frankov.

1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz l. 1880.

Glavni dobitek 90.000 kron.

106-3-1

1 srečka dobrega srca.

Glavni dobitek 30.000 in 20.000 kron.

Mesečni obrok za to skupino 6 kron 75 vin.

Različne druge skupine srečk s 7 do 18 žrebanji vsako leto
na mesečne obroke po K 3:25, K 5:50, K 11, K 15:25 in K 23.

Pojasnila daje in naročila sprejema za Slovensko Stražo
gosp. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19.